

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ ҚАРИМОВНИНГ НАВРЎ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар! Мухтарам меҳмонлар!

Табиат уйғониб, баҳор нафаси тобора кучайиб, она заминимиз яшил либосга бурқаниб бораётган шу ёруғ ва мунаввар кунларда сиз азизларни, сизларнинг тимсолингизда бутун Ўзбекистон халқини юртимизга кириб келаётган Наврўзи олам — янгиланиш ва яшариш байрами билан чин қалбидан муборакбод этишдан бахтиёрман.

Наврўз айёми барчамиз учун шарқона янги йил деб очилди, серҳосиллик ва кутбарак гоёсини ўзида муҳасам этадиган, бизнинг миллий табиатимиз ва қадриятларимиздан ажратиб бўлмайдиган, ҳар қандай сиёсатдан холи, энг қадимий, энг севимли байрамимиздир.

Бундан минг йиллар аввал, кўҳна "Авесто" яратилган замонларда ҳам бизнинг аجدодларимиз бу дилбар фасл кунлари Сирдарё ва Амударё бўйларига, чексиз Туроннинг қишлоқ ва кентларида, дашту далаларда табиат билан тиллашиб, Наврўз нашидасини сурганлар, кўш ҳайдаб, далага дон сочиб, тинчлик-омонлик тилаб, янги орзу-ниятлар билан яшаганлар.

Наврўзи олам том маънода ўзининг руҳи ва гоёлари билан инсоннинг доимо она ер ва табиат билан ҳамнафас бўлиб яшаши, ҳар қайси одамнинг қалбида, унинг дини ва миллатидан қатъи назар, яшамок ва яратмоқ интилишларини уйғотиши, ахиллик ва бирдамлик туйғуларини мустаҳкамлаш учун хизмат қилиб келмоқда.

Бунинг яққол исботи шу кунларда юртдошларимизнинг бағрини кенг очиб, табиатдан баҳра олиб, сумалак ва ҳалим, гўжа ва кўксомса каби баҳорий неъматлар тортилган дастурхонлар атрофида, яшил майдон ва кўкаламзорларда сайил-томшолар қилиб, Наврўз айёмини шоду хуррамлик билан қутиб олаётганида, нишонлаётганида намоён бўлмоқда.

Одамлар ўртасида меҳр-оқибат, шафқат ва мурувват, кескаларнинг дуосини олиш, кўнгли ярим, етим-есирларнинг бошини силаш, ногирон ва муҳтож оилаларга беминнат ёрдам бериш каби халқимизга мансуб ажойиб фазилат ва савобли ишлар ҳар қайси маҳалла ва гўшада ўзининг аксини топмоқда.

Наврўз фаслида турли низо ва адоватлар унутилади, ҳар қайси инсон ўз оила аъзоларини, қадрдонларини бағрига босиб, таниш-билишларини қутлаб, уларга соғлиқ-омонлик, тинчлик-осойишталик тилайди, осмонимиз ҳаминиша мусаффо бўлишини истайди.

Шу мунаввар дамларда халқимизнинг барча орзу-умидлари, қалби ва вужуди Наврўз руҳи ва гоёларига ҳамоҳанг, уйғун ва муштарак бўлиб ривож топаётганига она юртимизда яшаётган ҳар қайси инсон яна ва яна бир бор иқдор бўлади.

Айнан шунинг учун бу бетакрор ва гўзал айёмни эл-юртимиз орзиқиб кутади, ўз соғинчларини ва орзу-истакларини, ёруғ чеҳрасини намоён этишга интилади.

Айнан шунинг учун Наврўзимизни ўтмиш ва яқин тарихимизда не-не мустабид тизимлар ҳар қанча уринмасин, биздан — ўзбек халқидан тортиб ололмади.

Ҳеч шубҳасиз, айтиш мумкин: аввало халқимизни ўз ота-боболарининг ўлмас қадриятларига, урф-одатларига бўлган садоқати, ирода ва қатъияти туйғули Наврўзи олам, мана, минг йиллар давомида юртимизда безавол, абадий яшаб келмоқда.

Бундай ориятли, ўзлигини, ўз қадр-қимматини юксак баҳолайдиган улуг халқнинг фарзандлари, давомчилари

эканимизни ҳис этиб, барчамизнинг қалбларимиз беихтиёр ғурур ва ифтихорга тўлади, десам, шу муҳташам майдонда тўпланган сиз, азизларнинг фикри-зикрингизни айтган бўламан.

Мухтарам ватандошлар! Узоқ давом этган қиш қаҳратонидан сўнг офтобнинг чароғон чеҳрасини кўриб, беғубор кўклар ҳавосидан нафас олар экан, ҳар бир одам худди қайтадан туғилиб, ўзини, дунёни янгитдан кашф этаётгандек ҳис қилиши табиийдир.

Шу маънода, бу йилги баҳор фаслини ҳаммамиз ҳар қачонгидан ҳам соғиниб, интизорлик ва қувонч билан қутиб олаётганимиз — буларнинг барчаси мамлакатимизда "Мустаҳкам оила йили" деб ном олган 2012 йилда ҳам қўзланган марраларимизни албатта қўлга киритамиз, деган ишонч туғдиради.

Жорий йилда ҳам бошлаган эзгу ишларимизни, демократик ва эркинлаштириш ислохотларини давом эттириш, аҳолимизнинг даромади, пенсия, нафақа ва стипендияларини кўпайтириш ҳисобидан халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини янги босқинга кўтаришга эришамиз, иншоолло.

Бу йилнинг юртимизга сернам келиши, кўзда эккан экинларимиз тобора кучга тўлиб, бўй чўзаётгани, янги мавсумга чуқур тайёргарлик кўрганимиз, насиб этса, фидойи ва заҳматкаш бободоҳонларимизнинг орзу-умидлари албатта ушалади, ҳосилимиз мўл бўлади, деб ишонч билдириш учун асос бўлиб хизмат қилади.

Халқимиз азал-азалдан ёшликни умр баҳори, деб таърифлайди, фарзандларига атаб ниҳол экиб, боғ яратади. Бугун Алишер Навоий бобомизнинг муборак сиймоси қад ростлаган шу азим богда тўпلامي ўтирган, билагу кучга тўлиб, кўзлари гайратдан ёниб турган, ҳеч кимдан кам бўлмасдан вояга етаётган ёшларимизга қарата қалбидан, юрагимдан чиқадиган самимий туйғуларимни изхор этмоқчиман:

Шу азиз ва муқаддас Ватанимиз сизларга, сизларнинг ҳар бирингизга ишонади.

Ана шундай юксак ишонч барчангизга мададкор бўлсин, куч-қувват берсин, Шу ишончга ҳаминиша муносиб бўлсин, азиз фарзандларим!

Фурсатдан фойдаланиб, мана шу нурафшон ва шуқуҳли айёмда бизга ҳамроҳ ва хайрихоҳ бўлган, дўстлик қўлини узатган барча мамлакатлар ва халқларга, узоқ-яқин қўшниларимизга бағримизни кенг очиб, самимий салом ва табрикларимизни йўллаймиз.

Бугунги шодийнамаида иштирок этаётган чет давлатларнинг муҳтарам элчилари ва халқаро ташкилотларнинг вакилларига, барча ҳамкор ва шерикларимиз, хорижий дўстларимизга миқнатдорлик билдириб, уларни Наврўзи олам билан чин дилдан табриклашга ижозат бергайсиз!

Азиз ва муҳтарам ватандошларим! Бугун мана шу гўзал ва бетакрор майдонда тўпланган сиз, қадрдонларимга, сизлар орқали бутун халқимизга яна бир бор чуқур ҳурмат-эҳтиромимни ва самимий тилакларимни билдирмоқчиман.

Юртимиз тинч, халқимиз омон бўлсин! Ҳар бир хонадоннинг дастурхони тўкин-сочин, ҳар бир оила мустаҳкам бўлсин!

Ҳар бир инсоннинг бахту саодати зиёда бўлсин!

Эл-юртимизни хавфу хатарлардан, бало-қазолардан Яратганнинг ўзи асрасин!

Наврўзи олам барчамизга муборак бўлсин!

Эркин ВОҲИДОВ, Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири НАВРЎЗ НАШИДАСИ

Юртим! Илҳомимга сарчашма ўзинг, Бирдек азиз менга ёзинг ҳам қузинг. Буқун баҳорингга шеър айтмоқчиман, Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Яна олам бўлди яшил, серфусун, Яна қизгалдоқлар очилди гулгун. Бу йилги кўкларнинг ўзгача бутун, Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Қаттиқ қишдан чиқдинг зах тортиб, ҳориб, Ердан чиққан каби бойчечак ёриб. Бағрингдан муз кетди ҳамалга бориб, Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Қир яшил, боғ яшил, бўстондир яшил, Баҳорий либосда жаҳондир яшил. Эрк яшил, истиқлол, имондир яшил, Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Бошингда хуррият қуёшинг бордир, Ўз Тугро, Байроғинг, Юртбошинг бордир. Мақсадинг, гайратинг, бардошинг бордир, Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Ёш чинорсан, ўзин тутиб оларсан, "Илик узилди"дан ўтиб оларсан, Юзлаб баҳорларини қутиб оларсан, Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Бутун далаларга қадалган уруғ, Иншоолло, ризқу баракот тўлуғ, Эй, умид ўлкаси, эртаси улуг Ватаним, муборак бўлсин наврўзинг.

Шеър Шериф

БУЊЁДКОРЛИК, ЯНГИЛАНИШ ВА МЕҲМУРУВВАТ АЙЁМИ

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғида бўлиб ўтган Наврўз байрами тантаналаридан репортаж

Баҳор ўзининг ҳарир либосига оҳиста ўраб, майин эпкинларда аллалаб, биз интиқ ва интизор кутган ардоқли байрамимиз Наврўзни олиб келди.

Бу айём нафақат оламга, балки руҳимизга ҳам янгиланиш олиб киради. Дарахт новдаларига тириклик суви югургани мисол қўзларимизга нур, қалбларимизга сурур, билаларимизга куч, юракларимизга муҳаббат инади. Айнан Наврўз фаслида табиатнинг бир бўлаги эканимизни янада теран англаймиз. Шу юрт фарзанди эканимиздан, халқимизга ҳос қадрият ва аъёналар нечоғли боқий ва сермазмун, миллий маданиятимиз нақадар бой эканидан ғурур ва ифтихорга тўлаемиз. Юртимиз тинч. Осмонимиз мусаффо. Фарзандларимиз соғ-саломат. Оиламиз мустаҳкам. Бир дунё орзулар билан эртани қутиб, келажакка ишониб, тўю-томшолар қилиш, янги уй-жойлар солиш, турмушини бекаму кўст этиш, Ватан тараққиётига муносиб ҳисса қўшиш ниятида яшаётган халқимиз "Хуш келибсан ўлкамизга, Наврўзи олам, қадаминг кутлуғ бўлсин, юртимиздаги тинчлик-омонликка кўз тегмасин!" деб Наврўзга пешвоз чиқмоқда...

22 март. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғи байрамона безатишган.

Давоми иккинчи саҳифада.

27 март — Халқаро театр куну

Театр — энг аввало давр маҳсули. Ҳар бир давр ўз театрини яратади. Шунинг учун ҳам у ўз давридан ташқарида яшай олмайдди, кишиларнинг онги, тафаккури, дунёқараши ва турмуш тарзини ўзида намоён қилади. Утган асрда ноёб истеъдоди билан ўзбек санъати аъёналарини сақлаб қолишга, уни дунёга машҳур қилишга интилан иқтидорли санъаткорларимиз кўп бўлган. 1937 йили Москвада ўтган Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадаси пайтида миллий санъатимизнинг ноёб намуналаридан бўлган мақом, катта ашула, лапар, айтишуви йўлидаги ранг-баранг муסיқий мероси-

ЗАМОН, ТЕАТР ВА ЁШЛАР

миз ижро этилди. Бу қадар ранг-баранг санъат намуналари ва бетакрор салоҳиятга эга бўлган иқтидорларни илк мартаба кўрган Москва узоқ вақтгача ўзбек маданияти, ўзбек адабиёти, ўзбек санъати тўғрисида гапиришга мажбур бўлди. Уша лаҳзаларни муҳрлаган фотосуратларга қарасак, сахнадаги мўъжизалардан лол қолиб, қарсақ чалиб турган ўша давр "даҳо"-ларининг бир-бирлари билан маъноли кўз уриштириб турган лавҳаларни кўришимиз мумкин. Қўзлардаги бу маъно ордан кўп ўтмай ҳаракатга келди. Қатагон кунлари бошланди. Кечагина олқишлар олган, тантанали равишда орден-медаллар топширилган кўплаб буюк истеъдодлар таҳрирланди, ҳатто номлари тарих саҳифаларидан шафқатсизларча ўчириб ташланди. Улар билан бирга маданий меросимиз, миллий қадриятларимиз, адабиёт ва санъатимиз ҳам қаттиқ зарбага учради.

Давоми бешинчи саҳифада.

Таржима — юксак санъат

Моддий оламдаги жуда кўп фақуллода кашфётлар илк бор шеърятда кўз очади ва инсон кўнглини хайратга солиб, абадиёт ҳуқуқини олади. Шеърятга эҳтиж, ташналик

рибалари хотирамизга келади. Ул зотнинг туркий тилдан ташқари араб ва форс тилларини мукамал ўзлаштириганига исбот шарт эмас. Ҳатто бу тиллардан истифода қилган сўзлари ўзбекчадан кўпроқ. Алишер Навоий жуда кўп бадийят намуналарини қойиллаштириб ўғриши мумкин бўлгани ҳолда, бундан ўзини тийган. Фақат

ҲАР БИР СЎЗДА МАЪНО ВА ОҲАНГ БОР

Учрашув 5

КўНГИЛ БОҒИНИНГ ТУРҒА ЧЕЧАКЛАРИ

эса, халқаро, жаҳонийдир. Зеро, шеърдан у туғилган тилдан бошқа тилда сўзловчилар баҳраманд бўлишга, уни истифода этиб янги-яшиллик, софланишга, маърифатланишга ҳақлидирлар.

Шеър ўзи кўз очган тилнинг юрак ва ақл ниҳоятда шаффоқлашиб, қучайган палласида туғилган хилқатини, шу босидан ҳам мултққ ўша тилнинг нодир мулки. У ҳар бир тилнинг фақат ўзига хос имкониятларидан тўрайди. Ана шу ҳис ва туйғунинг, фикр ва тасаввур қўламининг, қатлам-қатлам сўз уйинининг маъно юки ва шу у ёруғлигини бошқа тилга йўқотишларсиз таржима қилиш қарийб мумкин эмас...

Урта асрлардаёқ буни жуда нозик англаганлар. Ҳазрат Навоийнинг таж-

Давоми учинчи саҳифада.

